

Yerel Hizmetlerin Özelleştirilmesinde Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Manisa Belediyesi Örneği

Doç. Dr. Süreyya SAKINÇ

Celal Bayar Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü, MANİSA

Araş. Gör. Gül KAYALIDERE

Celal Bayar Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü, MANİSA

ÖZET

Çalışmamızda, yerel hizmetlerin özelleştirilmesinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Spesifik bir örnek olması açısından Manisa Belediyesi'nde alan araştırması yapılmıştır. Öncelikle özelleştirme hakkında genel bilgiler verilmiştir. Daha sonra anket yöntemi ile Manisa Belediyesi'ndeki özelleştirme uygulamaları hakkında bilgi edinilmiştir. Sonuç olarak Manisa Belediyesi'nde özelleştirme uygulamalarının nasıl olduğu ve olması gerektiği konularında öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Hizmetler, Özelleştirme, Manisa Belediyesi

Problems and Solutions in the Privatization of Local Government Services: A case study of the Municipality of Manisa

ABSTRACT

This study discusses problems and solutions in the Privatization of Local Government Services. To be specific, we conducted an area study in the the Municipality of Manisa. Firstly, we reviewed the literature related to privatizations. Later on, a questionnaire was applied to collect information about the practices of privatization in the Municipality of Manisa. At last, we made suggestions on implementation of privatization in the Municipality of Manisa.

Keywords: Local Government Services, Privatization, Municipality of Manisa

GİRİŞ

Özelleştirme, devletin kamusal sorumluluk alanı içerisinde yerine getirmek zorunda kaldığı hizmetlerle ilgili yükümlülüklerin azaltılması için düzenlenen faaliyetlerin tamamına verilen bir isimdir. Daha dar anlamda özelleştirme, belirli kamusal hizmet sunma yükümlülüklerinin özel sektör girişimciliği tarafından üstlenilmesidir. Bu sorumluluk kaymasına (kamudan özel sektöre doğru) hizmet sunumu ile ilgili yöntem ve araçların seçimi tamamen piyasa koşullarına uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Böylece, piyasa ekonomisi kurallarının, hizmet sunumunda etkinliğin sağlanması amacı ile, egemen kılınması ve yönetim anlayışı içinde politik müdahalelerin en aza indirilmesi sağlanmış olmaktadır.

Türkiye' de özellikle 1980'li yıllardan başlayarak ulusal düzeyde olduğu kadar, yerel düzeyde de özelleştirme uygulamaları hız kazanmıştır. Yerel yönetimler için özelleştirme, özel sektör yüklenici firmaları tarafından mal ve hizmetlerin ihale yöntemiyle sunulması olarak uygulanmıştır. İhale yöntemiyle satın alınan hizmetlerin kapsamı genişletilmiş ve giderek daha fazla yerel hizmet özel yüklenici firmalar tarafından sağlanır olmuştur. Girişim ve sorumluluğun kamu yönetiminden özel yönetime kayışı, özellikle idari maliyetlerde sağlayacağı

tasarruflar nedeniyle önem kazanmıştır. Türkiye’ de yerel yönetimler 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile belirlenmiş kurallara bağlı olarak hizmet alımları yapmaktadırlar. Özelleştirmenin diğer yöntemlerini kullanabilmeleri, mevcut belediye ve il özel idarelerinin organik yasalarındaki yetersizlikler ve bazı özelleştirme yöntemlerine belediyelerle ilgili mevzuatta yer verilmemiş olması nedenleriyle güçleşmiştir.

YEREL DÜZEYDE ÖZELLEŞTİRMEYİ GEREKLİ KILAN NEDENLER

Özelleştirme, her biri farklı ekonomik ve politik etkileri olan birçok değişik şekil alabilir. Özelleştirmenin tam şekli, devlet müdahalelerini ticari faaliyetlerden tümüyle çekerek, devlet mülkiyetindeki varlıkları özel sektöre satmaktır (Butler, www.canaktan.org). Başka bir ifade ile; devletin rolünü azaltmak için düzenlenen faaliyetlerin tümüne verilen bir isimdir. Bu düzenlemeler içinde girişimlerin doğrudan özel şirketlere satışı; imtiyazlar; özel sektöre işletme kurma hakkının satışı; bedelsiz tüketim malı ve hizmet alımları için kuponlar; devlet yardımlarının hak sahiplerine tahsisi (böylece ihtiyaç sahipleri mal ve hizmetleri satın alacaklarına kendileri karar verebilir); bağışlar; bazı mal veya hizmetlerin tedariki için alıcı olarak devlet ve satıcı olarak özel firmalar arasındaki düzenlemeler bulunmaktadır. Yerel yönetimler söz konusu yöntemleri kullanarak özelleştirme yaparken sosyal sorumluluklarının bir gereği olarak, insanlara sunulacak hizmetlerin kalitesinin de artırılmasını gözetmek durumundadırlar. Bu çerçevede, hizmetlerin istenilen kalitede, istenilen zamanda, gerekli yerde ve uygun fiyatla sunulması, yerel yönetimlerin sorumluluk sahası içerisinde dikkate alınması ve yerine getirilmesi gereken fonksiyonlar olarak karşımıza çıkmaktadır(Eryılmaz, 1995:30). Özelleştirme ile yerel yönetimlerin sorumluluklarının bitmemesinin yanı sıra son dönemde yapılan bir alan araştırmasında da çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır. Sonuçlara göre; yerel düzeyde en çok denetlenmesi gereken kurumlar arasında belediyeler ilk sırayı almışlardır(TÜSİAD, 2002:150).

Ekonomik Nedenler:

Özelleştirme, mevcut kaynakların etkin kullanımını teşvik etmek amacıyla gereklidir. Etkinlik, teknik olarak, sabit bir girdi miktarı ile en yüksek çıktıyı sağlayacak üretim teknolojisinin uygulanmasıyla ilgilidir. Bir hizmetin verimliliği, girdi ve çıktı arasındaki etkinlik oranına ve tüketici tercihlerine göre uygun mal bileşimi için etkinlik düzeyine bağlıdır. Üretimde etkinlik koşulunun özel kesimde olduğu gibi kamu kesimi yöneticileri tarafından da önemsenmesi, özelleştirmenin ekonomik nedenini oluşturur. Etkinliğin sağlanmasında karlılık ve düşük maliyet koşulları birbirini tamamlayıcı özelliktedir. Bu nedenle bu iki koşulun bir arada aranması kamu yöneticilerinin peşinde koştukları amaçlar arasında bulunmadığı için (bunun nedenleri arasında sosyal gerekçeler ve ideolojik anlayışlar sayılabilir) etkinliğin kamu yönetiminde sağlanması güçtür(Raga,1995:9).

Mali Nedenler:

Merkezi hükümetler hizmet sorumluluğunu yerel yönetimlere aktarırken, artan sorumluluğa uygun olarak ilave gelir kaynaklarını da yerel yönetimlere sağlamak zorundadırlar. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda, mali konularla ilgili olarak “yerel yönetimlere, ulusal ekonomik politika çerçevesinde serbestçe kullanabilecekleri yeterli mali kaynaklar sağlanmalıdır” denilmektedir. Belediyelerin sorumlulukları, gelirleriyle orantılı olarak belirlenmemiştir. Mali kaynak bakımından yerel yönetimler tamamen merkeze bağımlı görünmektedirler. Yerel yönetimlerin mali kaynaklarının yaklaşık %80' i merkezi yönetim tarafından toplanan vergilerden ayrılan paylar ve çeşitli yardımlar biçiminde merkezi yönetimin eliyle sağlanmaktadır. ABD ve Batı Avrupa ülkelerinde yerel yönetimlerin kendi öz kaynakları toplam gelirlerinin yarısı ile dörtte üçü arasında değişmektedir. Ülkemizdeki belediyelerin toplam gelirlerinin GSMH' ya oranı %3 ler civarındadır. Avrupa ülkelerindeki %10-25'lik oranla karşılaştırıldığında bu oranın çok düşük olduğu söylenebilecektir (Yalçındağ,1995:36).

Siyasi Nedenler:

Özelleştirme, ideolojik bir yaklaşımdır. “Yeni Sağ” ve “Geleneksel Sol” arasındaki anlayış farklılığı özelleştirme tercilerini etkilemektedir. Yeni Sağ, özelleştirmeyi kamu sektörünün küçülmesi için bir yöntem olarak kabul eder ve etkinliğin kamu kesiminde sağlanmasının temel koşullarından biri olarak da özelleştirmeyi benimser.

Geleneksel Sol, kamusal üretimi özel kesim üretiminin teşvik edilmesinde itici güç olarak kabul eder ve kamusal üretimin tamamlayıcı niteliğine önem verir. Üstelik, ekonomide sadece etkinliğin sağlanması tek başına verimliliğin artırılması için yeterli değildir. Eşitlik koşulunun da sağlanması gerekir. Üretimden sağlanan katma değer in işgücü ve sermaye arasında yeniden dağıtımının gerekliliğini vurgular. Böylece mevcut gelir dağılımı dengesizliği koşullarında tüketicinin fayda maksimizasyonu önemli refah kayıpları ortaya çıkmadan sağlanabilir. Yerel yönetimleri kar amaçsız kuruluşlar olarak değerlendiren görüşe göre ise özelleştirme bağlamında zorlanılabilecek bazı konular bulunmaktadır; - ortak sistemlerin ve politikaların azlığı ve geliştirme gücü - yöneticilerin mevzuatla sınırlı kalmaları -“beşeri unsur” sorununun fazlalığı – gereken örgüt değişikliklerine gitme zorluğu (Furman, 1987:49).

Literatürde, yerel hizmetlerin özelleştirilmesinde önemli maliyet ve verimlilik avantajları olduğu ampirik araştırmalarla kanıtlanmıştır. Borcerdig et al, ABD, Almanya, Avustralya, Kanada ve İsviçre'de 19 yerel hizmet için yaptığı 50 araştırmanın 47' sinde kamu kurumlarının yüksek maliyetlerle üretim yaptıklarını; özel sektörün, kamu kurumları ve girişimciliğine göre daha düşük maliyetli yönetildiklerini bulmuştur. Geri kalan 3 araştırmada ise kamu girişiminin daha düşük maliyetle çalıştığını bulmuştur(Borcerdig et al, 1982:127-156). Bennett ve Johnson ise, çöp toplama, itfaiye, vergi tahsilatı, sağlık ve hastane hizmetleri, elektrik dağıtımı, havayolları gibi hizmetlerin özelleştirilmesi

sonucu önemli maliyet düşüşleri sağlandığını kanıtlamıştır(Bennet&Johnson, 1980:363-396).

Berenyi ve Stevens, Los Angeles metropoliten bölgesinde 20 şehirde ve 8 yerel hizmet için yaptıkları etkinlik değerlendirmesinde, sunum ölçeği, hizmet düzeyi, hizmetin değeri ve kalitesi bakımlarından hizmetin yerel yönetim tarafından değil de özel yüklenici firmalar tarafından sunulması halinde maliyetlerde %54 tasarruf sağlanmış olduğunu hesaplamışlardır. (Berenyi&Stevens, 1988:11-20) Ek olarak, yine L.A.' de yapılan bir başka araştırmada özel yönetim tarafından sunulan hizmetle, kent yönetimi personeli tarafından yapılan aynı nitelikteki bir iş karşılaştırıldığında, kent yönetimi personelinin hizmet sunumunun %43 daha pahalıya mal olduğu saptanmıştır. Kapıcılık hizmetlerinin aynı karşılaştırma yapıldığında %73, yol kaplama işinin ise %96 oranında daha pahalıya sunulduğu görülmüştür (Butler, a.g.e.).

Ketle, ihale yöntemiyle yerel hizmetlerin özelleştirilmesi durumunda sağlanan avantajların başında, maliyet tasarrufunun geldiğini bulmuştur. Diğerleri ise sırasıyla işgücü, risk paylaşımı, hizmetin kalitesinin artırılması, aksi halde sunulamayacak hizmetlerin arzı, zaman tasarrufu ve yerel politik sorunların çözümü olarak bulunmuştur (Ketle: 246-275).

Yerel düzeyde ihale yöntemiyle özelleştirilen temel bazı yerel hizmetlerin maliyetini etkileyen değişkenlerin tespiti ve özelleştirmeden sağlanan tasarrufları göstermek amacıyla belediyeleri* kapsayan araştırmamızda ise şu sonuçlara varılmıştır (Sakınç,1998:175-186):

Her bir hizmet türü için maliyet etken değişkenler olarak hizmet ölçeği (su sayaçlarının okunmasında abone sayısı gibi); hizmetin görülme sıklığı (hane halkı başına toplanan çöp miktarı gibi); sunum yöntemi; hizmetin değerlendirilmesi (itfaiye hizmetlerinde yıl içinde yapılan kurtarmaların ekonomik değeri gibi); toplam hizmet maliyeti dikkate alınmıştır. - Park, bahçe ve yeşil alanların tanzimi ve bakımı hizmetlerinde özelleştirme olmamakla beraber, özelleştirme sayesinde maliyetlerde önemli düşmeler sağlanmıştır. Trafik hizmetlerinde özelleştirme uygulaması görülmemiştir. Belediyelerin bu hizmetin sunumunda sorumluluk alma istekleri zayıf görülmüştür. - Kaldırım ve bordür hizmetlerinin ihale yöntemiyle özelleştirilmesi hizmet maliyetinde önemli tasarruflar sağlamamıştır. Toplu taşıma hizmetlerinin etkinlik düzeyinde sunulduğunu söylemek güçtür. Ölçek bakımından 10 belediyede yolcu taşıma maliyetleri yüksek çıkmıştır. Sosyal fayda kayıpları ise önemli bir sorundur. - Çöp toplama hizmeti özelleştirmenin en sık görüldüğü hizmet türüdür. Belediyelerin bu hizmetin özelleştirilmesinden sağladıkları maliyet tasarrufları önemlidir. Cadde ve sokakların temizliği, genel olarak belediyeler ve özel yüklenici firmalar tarafından ortaklaşa sunulan ve özelleştirmeden en fazla tasarruf sağlanan hizmetler arasındadır. Temizlik giderlerinin toplam belediye giderleri içindeki payları ortalama %30 olarak gösterilmiştir. - Su sayaçlarının okunmasında

* Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, Kayseri, Konya, Mersin, ve Samsun Büyükşehir Belediyeleri, ile Afyon, Aydın, Balıkesir, Çorum, Kahramanmaraş, Manisa, Niğde ve Uşak il belediyeleri.

özleştirmeye sıklıkla başvurulmaktadır. Birim ölçekte nüfus arttıkça hane başına sayaç okuma maliyeti düşmektedir. Kanalizasyon ve arıtma hizmetleri ağırlıklı olarak belediyeler tarafından sunulmaktadır. İtfaiye hizmetleri de özelleştirmenin en az görüldüğü alanlardandır. - Sosyal faydası yüksek olan hizmetler için, üretim maliyeti ile sunulan hizmetin sosyal faydası arasında bir açık ortaya çıkmaktadır. Refah kayıplarının giderilmesi için ya hizmetin bizzat yerel yönetimler tarafından sunulması; ya da ödenecek sübvansiyonlarla refah kayıplarının telefi edilmesi gerekmektedir.

ÖZELLEŞTİRMEYİ SAVUNAN GÖRÜŞLER

Özelleştirmenin avantajlarına değinmeden önce Yerel yönetimlerin hizmet sunumunu kendilerinin gerçekleştirdikleri girişimlerinde de birçok sorunun yaşandığı göze çarpmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır: - Belediyelerin ekonomik faaliyetlerine ilişkin işletme ve diğer teşebbüslerinin bir çerçeve yasası mevcuttur. Ancak belediyelere ait iktisadi işletmelerin kuruluş, organları, teşkilatı, görev ve faaliyetleri ile denetimleri hakkında bir çerçeve yasası bulunmamaktadır (Karabilgin, 1992:23). -Şirketler Türk Ticaret Kanununa göre hizmet verseler de, yönetimlerinin yapısı itibari ile tamamen belediyelerin denetimi altına girmektedirler. Bunun sonucu olarak yönetimlerin, hizmetin gerektirdiği biçimde ve piyasa ekonomisinin şartlarına uygun olarak bağımsız karar alabilmeleri güçleşmektedir. Bu bakımdan söz konusu kuruluşların sunduğu hizmetlerin etkinliğinden söz etmek zorlaşmaktadır (Yeter, 1994:11). -Belediyeler asli görevlerini de kendi işletmelerine yaptırma yoluna gitmektedirler, oysa asli görevlerini yapabilmek için gerekli teşkilatı kurmak, memur ve işçi istihdam etmek, gerekli araç gereci almak yetkisine sahiptirler. Söz konusu bu yetkiyi şirketlerine devretme yoluna başvurmaları yetkinin kötüye kullanımına sebep olabilecektir.

Yerel hizmetlerin faydalarının bölünebilirliği, ölçekten artan verimler, marjinal maliyet fiyatlandırma kurallarının uygulanabilirliği, tüketici taleplerindeki değişmelere uygun hizmet çeşitlendirmesi ve kalite artışı gibi nedenlerle, özelleştirmeden beklenen yararlar yerel düzeyde daha önem taşımaktadır.

- a) Özelleştirme sonrası yönetimde bürokratik işlemlerin azaltılması sonucu, zaman tasarrufu ve karar almada esneklik sağlar;
- b) Tüketicilerin hizmet taleplerindeki değişim tatmin edici bir biçimde karşılanabilir;
- c) İşgücü ve diğer girdi maliyetlerinde, piyasa rekabeti ve etkinlik koşullarında üretim sayesinde önemli tasarruflar sağlar;
- d) Hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve hizmetin çeşitlendirilmesi mümkündür;
- e) Politik rantları önler veya en aza indirir;
- f) Hizmet sunumunda yeni üretim tekniklerinin kullanılmasına olanak verir;

g) Piyasa koşullarında rekabetin sağlanması, tekelci eğilimlerin güçlenmesini engeller.

ÖZELLEŞTİRME KARŞITI GÖRÜŞLER

Özelleştirme sayesinde beklenen yararların ortaya çıkması, ekonomik etkinlik ve eşitlik koşullarının birlikte sağlanamaması nedeniyle güçtür. Özel firmalar kar motifi ile hareket ettikleri için, üretimde etkinlik ve verimlilik rekabetçi olmayan koşulların varlığını gösterir. Rekabetin gerçekleşmemesi ise, hizmet fiyatlarının artışı ile, düşük gelirlilerden yüksek gelirlilere doğru negatif bir gelir transferi sonucunu doğurur.

a) Hizmet alımlarının özel firmalar tarafından karşılanması, kamu çalışanlarının işlerini kaybetmelerine veya işsizlik riskinin artmasına neden olabilir;

b) Daha fazla yerel hizmetin özel firmalar tarafından sunulması, halkın kamusal çıkarların korunması taleplerini ve yönetime katılım heveslerini zayıflatabilir;

c) Yüklenici firma ile yerel yöneticiler arasında rüşvet ortamı yaratabilir. Aşırı fiyatlandırma ve mali çıkar çatışmaları ortaya çıkarabilir;

d) Tekelci koşullarda üretim, hizmet kalitesinin düşmesine neden olabilir. Karı maksimize etmek ve maliyetleri düşürmek için yüksek gelirli tüketiciler hedef alınabilir;

e) Hizmet maliyetindeki düşmelerden sağlanan tasarruflar, kentte yaşamın maliyetini düşürerek daha düşük vergi yükleri ve diğer yerel hizmetlerden daha düşük bedelle yararlanılması gibi sonuçlar yaratmayacaktır.

YEREL HİZMETLERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİNDE ALTERNATİF YÖNTEMLER

Yerel hizmetlerin özelleştirilmesinde aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır.

İhale Yöntemi:

İhale, en yaygın olarak kullanılan bir özelleştirme yöntemidir. İhale yönteminde kamu yönetimi tarafından belirli hizmetlerin üretimi veya tedarikinin, bedeli karşılığında koşulları önceden saptanmış; hizmetin niteliği, görülme biçimi, standartları ve yüklenicinin özellikleri tanımlanmış bir sözleşme ile özel bir firma tarafından sağlanmaktadır.

İmtiyaz (Kullanım Hakkı Devri) Sözleşmeleri:

İmtiyaz sözleşmesiyle coğrafik belirli bir alan içinde bir hizmeti sağlama yetkisinin belirli bir süre için özel ya da kamu ortaklı bir firmaya verilmesidir. İmtiyaz sözleşmesine göre hizmetten yararlanan tüketiciler bedelini doğrudan hizmeti sunan kuruma öderler.

Yap – İşlet – Devret Yöntemi:

Bu yöntem, imtiyaz yöntemine benzemekle beraber, farklı olarak büyük finansman kaynakları gerektiren yatırım projelerinin (ulaşım, enerji, haberleşme gibi altyapı projeleri) finansmanı için başvuru bir yöntemdir. Yatırımın

finansmanını üstlenen firma, tesis veya hizmeti belirli bir süre işlettikten sonra, yerel yönetim kuruluşuna devreder.

Satış veya Kiralama Yöntemi:

Yerel yönetim kuruluşu, sahibi olduğu altyapı tesislerini, gayri menkullerini, hizmet kuruluşlarını özel firmalara satar veya kiralar. Kiralama yönteminde yatırım sermayesini yerel yönetim sağlamakta ve firma işletme bedelini, imtiyaz sözleşmelerinde belirtilenin aksine daha kısa süreler için kira veya ücret olarak ödemektedir. Bu yöntem ile, yerel yönetim mali sermayesini işletme sermayesine dönüştürmekte ve yatırım maliyetini finanse edebilmektedir.

Yerel Yönetimler Arası Ortak Hizmet Birlikleri Oluşturmak:

Coğrafik yakınlaşmanın verdiği avantajları kullanarak, birden fazla yerel yönetimin ortak bir hizmet sözleşmesiyle belirli bir hizmet (genellikle tarımsal amaçlı sulama, planlama, toplu taşıma, çevre koruma, içme suyu, toplu konut gibi) yerine getirmesidir.

Kupon Yöntemi:

Yerel yönetimler, genellikle sosyal refah harcamaları içinde yer alan (gıda, konut, yaşlı, kimsesiz ve çocukların bakımı, kültür, kent içi ulaşım gibi) mal ve hizmetlere olan harcamalarını bu hizmetlerden yararlanması gelir dağılımı ve sosyal adalet anlayışı bakımından uygun olan düşük gelirli kişi veya gruplara kupon veya sertifika karşılığı kullandırmasıdır.

Gönüllü Kişi ve Kuruluşların Katkıları:

Toplum bireylerinin ve sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetim hizmetlerinin görülmesine karşılıksız katkılarının ve desteklerinin sağlanması, halkın yönetime katılmanın getirdiği sorumluluğun bir gereğidir. Yerel yönetimler tarafından sunulmakta olan yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde gönüllü kişi ve kuruluşlar bizzat hizmetin organizasyonunu üstlenmemektedir. Bunun yerine bilgi, beceri ve tasarruf ettikleri zamanlarını yerel hizmetlerin sunumunda değerlendirmektedirler.

Kendi Kendine Yardım:

Yerel topluluk veya mahalle örgütleri doğrudan bir yerel hizmetin arzı ile ilgili sorumluluğu üstlenmektedirler. Bu yöntemde, hizmeti sunan da, bu hizmetten yararlanan da aynı topluluk veya mahalle örgütüdür. Yerel yönetim kuruluşu hizmetin tanımı, örgütlenmesi, finansmanı, sunumu gibi gerekleri yerine getirmemekte bu gereksinimler tamamen gönüllü bir organizasyon ve katkılarla gerçekleştirilmektedir.

Sübvansiyonlar:

Sübvansiyonlar, devlet tarafından özel ve kamusal teşebbüslerin üretiminin teşviki ve idamesi için yapılan ayni veya nakdi yardımlardır. "İktisadi Gayeli Mali Yardımlar" olarak da ifade edilebilecek olan sübvansiyonlar, kredi sübvansiyonları, garanti sübvansiyonları, vergi sübvansiyonları, karşılıksız nakit sübvansiyonlar ve ayni sübvansiyonlar olmak üzere çeşitli şekillerde uygulanabilmektedir(Aktan, 1994:77).

BAŞARILI BİR ÖZELLEŞTİRMENİN TEMEL KOŞULLARI

Belediye hizmetleri özelleştirilirken belediyelere düşen en önemli görev, hangi hizmetlerin, hangi öncelikle ve hangi yöntemle kesin sınırları ile belirlenmesidir. Özelleştirmeden sonra ise, yerel hizmetleri rasyonel biçimde ve kamu yararı gözetilerek yapılmasını sağlamak ve bu amaçla etkin bir denetim yapmak, belediyenin asli görevi olacaktır.(Köksal, 1993:39) Başarılı bir özelleştirme için gerekli temel koşullar şunlardır:

- a) Belediye yönetiminin bir özelleştirme politikası olmalıdır.
- b) Hizmetin kalitesi ve etkinliğini ölçmeye yarayan standartlar geliştirilmeli ve performans denetimi yapılmalıdır.
- c) Hizmetin sürekliliğinin sağlanması amacıyla, sözleşmeler kısa süreli olmalıdır.
- d) Tüketici haklarının korunmasına yönelik ilkeler ve kurallar getirilmelidir.
- e) Hangi hizmetin, hangi uygun yöntemle daha etkin sunulabileceği araştırılmalıdır.
- f) Yüklenici firmaların nitelikli eleman istihdam etmesi sağlanmalıdır.
- g) Başarılı firmalar için uygun teşvikler geliştirilmelidir.
- h) Hizmetin sunumunda ve mal üretiminde çevre uyumlu teknolojilerin kullanılmasına özen gösterilmelidir.
- i) İhale şartnamesinde hizmetin tanımı, kapsamı, ölçek, fiyatlandırma, beklenen faydalar gibi ayrıntılı düzenlemeler yapılmalıdır.
- j) Mümkün olduğunca hizmetlerin sunumunda halkın (sivil toplum örgütlerinin) gönüllü katılımlarının sağlanması gerekmektedir.
- k) Rekabeti sağlayıcı önlemler alınmalı; kamu tekelinin yerini özel tekel almamalıdır.
- l) Hizmetin kalitesini ölçerek denetimler yapılmalı ve hizmetin sürekliliğini sağlamak için sözleşmelerde tazminat ve sigorta koşullarına yer verilmelidir.

HANGİ YEREL HİZMETLER, NASIL ÖZELLEŞTİRİLMELİDİR?

Yerel yönetimlerin, alternatif yönetimlerden en uygununun benimsenmesi ve uygulanmasında dikkate alınmaları gereken ölçütler şunlardır (Duben&Emrealp,1993:59):

- a) Maliyetler;
- b) Hizmetin kesintiye uğrama potansiyeli;
- c) Diğer yerel hizmetlerin arzını nasıl etkilediği;
- d) Hizmetin kalitesi ve (tüketiciler üzerinde) yaratacağı etki;
- e) Halkın gereksinimlerine ve beklentilerine nasıl yanıt verebildiği.

Sayılan ölçüler, her bir hizmet türü için en uygun özelleştirme yönteminin tercih edilmesinde karar almada yardımcı niteliktedir. Yerel hizmetlerin arzında benimsenen finansman yönteminin kaynak kullanımında

etkinliği bozmayacak, en düşük maliyetli ve halkın (tüketicinin) gereksinmelerine en uygun yanıt verecek kalitede ve ölçekte olması gerekir.

Yerel yönetimler tarafından en sık tercih edilen özelleştirme yöntemi ihale usulüdür. İhale yöntemiyle özel sektör yüklenici firmalarından satın alınacak mal ve hizmetlerin türü, kalitesi, sunum koşulları, hizmetin büyüklüğü, sağlayacağı maliyet tasarrufları dikkatle hesaplanmalıdır. Tablo 1’ de, bazı yerel hizmetler için uygulanacak ihale yönteminin koşulları ve başarılı bir ihale için öneriler geliştirilmiştir.

Tablo 1: Hizmet Türleri Bakımından İhale Yönteminin Uygulanmasındaki Esaslar

HİZMET	YÖNTEM	KOŞULLAR	ÖNERİLER
Mimari, etüt, plan ve proje işleri, güzel sanatlar	Yarışma usulü	-İşin niteliğine göre sözleşme süresi -Teklif fiyatı=götürü maliyet + sabit ücret -Maliyet kontrolü	-Projenin %25’inden sonra değerlendirme -Risk sigortası -1’den fazla teklif -Birden fazla yılı aşan işlerde TEFE
Kamu binalarının bakımı, onarımı ve temizliği	-Pazarlık usulü(açıklık ve rekabetin sağlanması) -Açık ve kapalı teklif usulü	-Sabit fiyatla bir veya iki yıllık sözleşme -Sabit fiyatla, her yıl TEFE artışı oranı -Teklif fiyatı=götürü bedel + günlük saat ücreti	-Temizlik usulleri ve standartları -Kefalet sözleşmesi -Temizlik alanı m ² olarak belirlenmemeli -Standart dışı hizmet tesliminde eksik ödeme
Kent içi ulaşım	Açık veya kapalı teklif usulü	-Saat, gün hafta veya ay itibariyle birim fiyat -1-5 yıl süreli	-Ayrıntılı detay sözleşme -Araçların kiralınması -Araçların muayenesinin belediyece yapılması -hizmetin sürekliliğinin garantilenmesi
Araç çekme	Açık veya kapalı teklif usulü	-1-2 yıl süreli -Birim fiyat teklifleri her türlü çekme işini içermeli -Ödemeler araç sahibince yapılır	-Araç sahibi ve çekici firma anlaşmazlığını trafik amirliği çözer ve trafik yasası geçerlidir. -Çekici firma araç hasarlarından sorumludur.
Park, bahçe, meydan ve halka açık dinlenme alanlarının bakımı	Pazarlık usulü	-Her yıl için götürü fiyat -İki yıl için TEFE artışı	-Doğal zararlar ile firmanın kusurundan doğan zararlar ayrımı -Bitkilerin bakımı için performans sözleşmesi -İlaçlama, yağmurlama sorumluluğu
Yeniden dönüştürülebilir atıkların satışı	Açık veya kapalı teklif usulü	-Ton veya kg. başına sabit fiyat -İki yıl ve üzerindeki sözleşmelerde TEFE	-Kağıt ve diğer dönüşümlü materyaller için tek sözleşme -Tartı fişlerinin kullanılması
Çöp toplama	-Açık veya kapalı teklif usulü -Pazarlık usulü	-Uzun süreli (3-4 yıl) -Hane başına;kaldırımlar, bahçe;çöp bidonları;makinesiz temizlik için ayrı birim fiyat	-Sözleşmeye ekli ekipman, personel listesi -Tazminat ödemesi -Makine ve ekipman geri alım garantisi

MANİSA BELEDİYESİNDE ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI ve SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Anket Yöntemi

Manisa Belediyesinde özelleştirme uygulamaları ile ilgili anket uygulaması, belediyenin hangi hizmetlerini, hangi yöntem ve yaklaşımlarla özelleştirme kapsamına aldığı ve özelleştirme sonucunda beklenen yararlar ile uygulama sonuçlarını değerlendirme amacına yöneliktir. Anket soruları (bkz.EK), Manisa Belediyesinin ilgili birim (Hukuk işleri, Hesap işleri, İmar işleri, Ulaşım, Personel ve Eğitim Daire Başkanlıkları) yöneticilerine doğrudan (birebir soru yanıt biçiminde) yöneltilmiş ve böylece yanıtların en üst düzey yöneticiler tarafından doğrulanması sağlanmıştır. Anket formunda yer alan soruların hepsine yanıt aranmasına rağmen, özelleştirme sonucu yaratılan gelir ve bunun bütçe üzerine etkisi ile ilgili soru değerlendirilememiştir. Bununla beraber, özelleştirme sonrası maliyetlerde ortalama %70 oranında bir tasarrufun sağlandığı ifade edilmiştir.

Manisa Belediyesi, 15 hizmet türünü ihale yöntemiyle özelleştirmektedir. Diğer belediyelerde de sıklıkla görüldüğü gibi, Manisa Belediyesi de özelleştirme yöntemi olarak sadece ihale yöntemini uygulamaktadır. Manisa Belediyesinin hizmet birimleri yöneticileri ile yapılan ve 16 sorudan oluşan anketimiz, özelleştirme uygulamalarının değerlendirilmesi amacına yöneliktir. Anket, aşağıdaki sorulara yanıt aramak üzere düzenlenmiştir.

- Hangi hizmet türleri, hangi yöntemle, nasıl özelleştirilmektedir?
- Hizmet türleri bakımından özelleştirme sonucu hangi avantajlar (tasarruflar) sağlamıştır?
- İhale edilen hizmetlerle ilgili olarak, belediye tarafından kalite ve verimlilik denetimi yapılıyor mu?
- Belediyeyi özelleştirme yapmaya zorlayan nedenler nelerdir?
- Özelleştirme sayesinde hangi sorunlar çözülmüştür?
- Yüklenici firmalarda aranılan koşullar nelerdir? İhale sözleşmeleri nasıl düzenlenmektedir?
- Belediyenin özelleştirme politikası var mıdır?

Anket Soruları ve Değerlendirilmesi

Tablo 2: Belediyenin Sunduğu Hizmetlerde Sağlanması Amaçlanan Tasarruf Unsurları

<i>Tasarruf Unsurları</i>	<i>Öncelik Sırası</i>
İşçi Ücretleri	1
Makine Bakım-Onarım Giderleri	2
Girdi Maliyetleri (hammadde, enerji, yakıt vb.)	3
İdari Maliyetler	4

Belediye, sunduğu hizmetlerin maliyetlerinde öncelikle işçi ücretlerinde tasarruf sağlamayı amaçlamaktadır. 1994-1998 yılları arasında gider bütçesinin

ortalama %40' ını personel giderleri oluşturmaktadır. Personelin memur ve işçi dağılımı içinde işçilerin oranı %56' dır. Personel giderleri yıllık artış (1994-1998) ortalama %75' tir. Manisa Belediyesi özelleştirme sonrası maliyetlerde %70 oranında tasarruf sağlamıştır.

Tablo 3: Özelleştirmeden Beklenen Yararlar

<i>Nedenler</i>	<i>Öncelik Sırası</i>
Maliyetlerden tasarruf	1
Hizmetin kalitesini yükseltmek	2
Halkın belediye hizmetlerinden memnuniyetini sağlamak	3
Daha esnek bir yönetim organizasyonu oluşturmak	Önem verilmemiştir
Hizmetin sürekliliğini sağlamak	Önem verilmemiştir
İşçi sendikası ile ilgili sorunları azaltmak	Önem verilmemiştir

Tablo 4: Hizmet Türleri Bakımından Özelleştirme Sonrası Sağlanan Tasarruflar

	<i>İdari Maliyetler</i>	<i>İşçi Maliyetleri</i>	<i>Makine Bakım-Onarım Giderleri</i>	<i>Girdi Maliyetleri</i>
Şehir temizleme ve çöp toplama işi		X	X	X
İtfaiye müdürlüğünce yürütülen tali esenlik hizmetleri		X		
Su sayaçlarının okunması		X		
Su sayaçlarının kesme-açma,değiştirme, hasarlı olanlarının tespiti ve kontrolü		X		
Belediye hizmet binası, itfaiye binası, nikah ve konferans salonlarının iç mekan temizliği ile garajın temizliği		X		
Belediye hizmetlerinde kullanılmak üzere araç kiralama		X	X	
Yemekhane hizmetleri		X		X
Kreş hizmetleri		X		
Belediye Muammer Cider Huzurevinin temizliği ve huzurevinde kalan yaşlıların bakımı		X		
Şehir park ve bahçelerinin bakım-onarım ve tanzim işi		X	X	X
Mezarlıkların bakımı, korunması ve temizliğinin yapılması		X		
Haberleşme santral hizmetleri		X		
Kanalizasyon şebekesi ve parsel bacalarındaki tıkanıklıkların açılması, muayene bacalarının temizliği		X		
Büz, bordür atölyesi işçiliği		X		
Şehir içi toplu taşıma hizmetleri		X	X	X

Tablodan da görüleceği üzere Manisa Belediyesi, özelleştirilen hizmetlerde en büyük tasarrufu işçi ücretlerinde sağlamıştır. Özelleştirme yöntemi olarak ihale yöntemi açık ve kapalı teklif usulleri uygulanarak kullanılmıştır. Ayrıca tüm yapım ve hizmet işlerinin özelleştirilmesi öngörülmektedir. Özelleştirilen hizmetlerin denetimi; ihale şartname ve sözleşme hükümleri çerçevesinde denetlenmektedir.

Tablo 5: Özelleştirilen Hizmetler İçin Benimsenen İhale Usulleri

	<i>Kapalı Teklif</i>	<i>Açık Teklif</i>	<i>Açık Eksiltme</i>	<i>Açık Arttırma</i>
Şehir temizleme ve çöp toplama işi	X			
İtfaiye müdürlüğüne yürütülen tali esenlik hizmetleri	X			
Su sayaçlarının okunması			X	
Su sayaçlarının kesme-açma, değiştirme, hasarlı olanların tespiti ve kontrolü			X	
Belediye hizmet binası, itfaiye binası, nikah ve konferans salonlarının iç mekan temizliği ile garajın temizliği	X			
Belediye hizmetlerinde kullanılmak üzere araç kiralama		X		
Yemekhane hizmetleri	X			
Kreş hizmetleri	X			
Belediye Muammer Cider Huzurevi' nin temizliği ve huzurevinde kalan yaşlıların bakımı	X			
Şehir park ve bahçelerinin bakım-onarım ve tanzim işi	X			
Mezarlıkların bakımı, korunması ve temizliği	X			
Haberleşme santral hizmetleri	X			
Kanalizasyon şebekesi ve parsel bacalarındaki tıkanıklıkların açılması, muayene bacalarının temizliği			X	
Büz, bordür atölyesi işçiliği			X	
Şehir içi toplu taşıma hizmetleri				X

Belediyelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu (DİK) kapsamındaki işleri için uygulanacak ihale usulleri aşağıdaki gibidir;

- Kapalı teklif usulü
- Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü
- Açık teklif usulü
- Pazarlık usulü
- Yarışma usulü

2886 sayılı DİK' nda hangi işlerin hangi usulle ihale edilmesi açık olarak belirtilmiştir. Bu nedenle, belediyeler için uyulması gereken belli usuller bulunmaktadır. Kapalı teklif usulü, teklifin gizli olarak verilmesini sağlamaktadır ve en sık uygulanan bir ihale usulüdür.

Tablo 6: İhale Edilen Hizmetlerde Yüklenici Firma Tarafından Sağlanması İstenen Koşullar

<i>Koşullar</i>	<i>Öncelik Sırası</i>
En düşük fiyatın / en yüksek teklifin verilmesi	1
Yüklenici firmanın teknik bilgi ve donanım bakımından yeterli düzeyde ve büyüklükte olması	2
Hizmetin sürekliliğinin garantilenmesi	Aranmıyor
Yüklenici firmanın güven vermesi	Aranmıyor
Hizmetin kalite standartlarının yüksek tutulması	Aranmıyor

Manisa Belediyesi, hizmet alımlarında kapalı teklif usulünü sıklıkla kullanmaktadır. Bu nedenle, ihaleye girecek firmalardan ihale şartnamelerinde bulunan koşulları yerine getiren firmaların fiyat tekliflerini öncelikli olarak değerlendirmektedir. Hizmetin sürekliliğinin sağlanması; yüklenici firmanın güvenilir olması ve hizmetin kalite standartlarının korunması gibi koşulların hiç dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. Oysa ki, fiyat tekliflerinin uygunluğu, önem verilmeyen diğer koşulların göz ardı edilmesiyle özelleştirmeden sağlanacak yararları sadece finansal açıdan karşılamaktadır.

Tüketici taleplerine uygun hizmet sunumunun gerçekleşmemesi, kalite ve hizmet etkinliğinin dikkate alınmaması, yüklenici firmanın hizmetin sürekliliğini sağlayacak garantiler vermesinin önem taşımadığı bir özelleştirmenin başarılı sonuçlar vermesi güçtür.

Manisa Belediyesinin özelleştirmeyi düşündüğü hizmetler arasında: Belediye araç bakım-onarım atölyesi, marangoz atölyesi, demir atölyesi, sinyalizasyon ve bakım işleri, asfalt serim işleri, boyahane atölyesi yer almaktadır.

Manisa Belediyesi, özel sektörde sunulan hizmetlerin denetimini ise mukayese yöntemiyle yapmaktadır. Ayrıca, özelleştirilen hizmetlerle ilgili işçi sendikaları ve yüklenici firmalar ile sorunlar yaşamamaktadır. Özelleştirme sonrası belediyeye ait olan taşınır ve taşınmaz mallar kiraya verilerek veya satılarak değerlendirilmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Manisa Belediyesi, işçilik giderleri önemli paya sahip olan ve nitelikli işgücü gerektirmeyen hizmetlerini ihale usulü ile özelleştirmiştir. Tablo 4' te özelleştirme sonrasında sağlanan tasarruflarda işçilik giderlerinde sağlanan tasarrufların önemi görülmektedir. Özelleştirilmesi düşünülen hizmetler de belediyenin bakım ve onarım faaliyetleri ile ilgilidir ve nitelikli işgücüne dayalıdır. Özelleştirilen hizmetlerin denetimi, kalite standartları, verimliliği etkin bir şekilde yapılmamaktadır. Diğer belediye yönetimlerinde genellikle görüldüğü gibi özelleştirme, işçilik giderlerine tasarruf sağlanması, böylece mali bakımdan doğabilecek yüklerin hafifletilmesi amacıyla benimsenmektedir.

Tablo 3' te özelleştirme gerekçelerinde hizmetin kalitesinin yükseltilmesi ve halkın memnuniyetinin sağlanması, maliyetlerde sağlanacak tasarrufların arkasında ikincil olarak dikkate alındığı görülmektedir. Esnek bir yönetim anlayışlı ve hizmetin sürekliliği gibi diğer faydalar önemsenmemektedir.

Araştırmadan çıkan en önemli sonuç da; özelleştirme anlayışının sadece hizmet alımlarının ihale edilmesi ile sınırlı kalması ve işçilik maliyetlerinde sağlanacak tasarruflara öncelik verilmesidir. Halkın katılımının aktif olarak sağlanmasına olanak veren ve hizmet sorumluluğunun paylaşımını sağlayan gönüllü katkılar, ortak üretim, kendi kendine hizmet gibi yöntemlere başvurulmamaktadır. Manisa Belediyesi, özelleştirme politikasını, belediyenin tüm yapım ve hizmet işlerinin özelleştirilmesi olarak görmektedir. Oysa ki bu, sadece özelleştirmenin tercih edildiğini açıklamaktadır.

Özelleştirilecek hizmetlerle ilgili olarak en etkili yöntemin aranması; hizmetin satın alınması ve tedariki sonrası etkin bir denetim ve verimlilik ölçümünün yapılması; halkın hizmet taleplerinin değerlendirilmesi gibi ölçütlere göre belirlenecek bir politikanın uygulanması gerekmektedir. Özelleştirmeye ilişkin kararlar belediye meclisinde alındığı için, politik ve ideolojik yönleri bulunan bir uygulamadır. Bu nedenle, halkın tercihlerinin de özelleştirme uygulamaları öncesi dikkate alınması ve hizmet gereksinimlerinin ölçülmesi (hizmetin türü, büyüklüğü, kalitesi, faydalanma biçimi gibi) gerekmektedir.

Özelleştirme ile sağlanacak maliyet tasarruflarının yanında, sosyal fayda kayıpları ve hizmetin yetersiz sunumu ve bazı fiyatlandırma sorunları ortaya çıkacak ise, kamu hizmetinin amaçlarına zarar veriyor demektir. Bu durumda, özelleştirme politikalarının halkın tam desteğini alacak biçimde oluşturulması önem taşır.

Üretici belediyecilik anlayışı, sosyal hizmetlerin arzı ve yerel hizmetlerin finansmanı bakımından mali yüklerin eşitlenmesi biçiminde sosyal refah devleti yaklaşımını benimsemektedir. Özelleştirilen hizmetlerin de sonuçta üretimden beklenen etkinlik ve verimliliği kendiliğinden sağlamadığı da gerçektir. Belediyelerin, özelleştirilecek hizmetlerle ilgili olarak önceden halkın tercihlerine yönelik anket yapmaları ve çıkan sonuçlara göre belli hizmetler için en uygun özelleştirme yöntemlerinin araştırılması gerekir. Halkın gönüllü katkılarının ve sivil toplum örgütlerinin desteğinin öncelikle dikkate alınması, etkin bir özelleştirme gerçekleştirilebilmesi için önemli koşuldur.

KAYNAKÇA

- AKTAN C.Can **Kamu Ekonomisinden Piyasa Ekonomisine Özelleştirme**, Ankara, 1994
- BENNET J.T. and JOHNSON M.H., "Tax Reduction Without Sacrifice: Private Sector Production of Public Services", **Public Finance Quarterly** 8, No:4, 1980
- BERENYI Eileen B. and STEVENS Barbara J., "Does Privatization Work? A Study Of The Delivery Of Eight Local Services", **State and Local Government Review**, Vol. 20, No:1, Winter 1988
- BORCHERDING T.E.et. al., "Comparing The Efficiency of Private and Production: The Evidence From Five Countries", **Journal of Economics**, 1982
- BUTLER M.Stuart "Kamu Hizmetlerinin Özelleştirilmesi" Çeviren C.Can Aktan, www.canaktan.org
- DUBEN Alan and EMREALP Sadun, **Urban Management Development**, IULA-EMME, İSTANBUL, 1993
- ERYILMAZ Bilal, "Yerel Yönetimler ve Siyasi Çoğulculuk", **Yerel Yönetimler ve Siyaset Sempozyumu**, Kayseri, 1995
- FURMAN B. Oba, "Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Stratejik Yönetim: Kavramsal Bir Çerçeve", **İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi**, Cilt 16, Sayı 1, Nisan, 1987
- KARABİLGİN Ahmet "Yerel Yönetimlerin Ekonomik Girişimleri", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt 1, Sayı1, Ocak, 1992
- KETTL Donald F., "The Myths, Realities, Challenges of Privatization", **Revitalizing State and Local Public Service**, Ed. Frank J. Thompson, Jossey-Bass Publishers, San Francisco
- KÖKSAL Tunay, "Türkiye' de Belediye Hizmetlerinin Özelleştirilmesi Üzerine", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt 2, Sayı 5, Eylül 1993
- SAKINÇ Süreyya, **Kamusal Mali Yerinden Yönetim ve Yerel Kamusal Malların Sunumunda Etkinlik: Türkiye İçin Bir Model Önerisi**, Emek Matbaacılık, Manisa 1998

- JOSE T. Raga, "Privatization Once More: The Role of Market Structure Versuse Property Structure", **The Changing Role of the Public Sector: Transition in the 1990s**, IIPF 51ST Congress, Lisbon, 1995
- TÜSİAD **Kamu Reformu Araştırması**, İstanbul, 2002
- YALÇINDAĞ Selçuk, **Yerel Yönetimler: Sorunlar, Çözümler**, TÜSİAD yayını, İstanbul, 1995
- YETER Enis "Yerel Yönetimlerin Ekonomik Teşebbüsleri", *Demokrasi Gündemi*, Sayı 18, 1994/II

EK

1) Sunduğunuz hizmetlerde aşağıdaki tasarruf unsurlarından hangilerini göz önüne aldınız, öncelik sırasına göre numaralandırınız.

- İdari maliyetler
- İşçi ücretleri
- Makine bakım onarım giderleri
- Girdi maliyetleri (hammadde, enerji, yakıt vb.) Belirtiniz:
- Sosyal ödemeler (tazminat, işçi sigorta primleri, fazla mesai) Belirtiniz:

2) Aşağıdaki hizmetlerin ölçeklerini belirtiniz.

- Şehir temizliği ve çöp toplama işi
- İtfaiye Müdürlüğünce yürütülen tali esenlik hizmetleri
- Su sayaçlarının okunması
- Su sayaçlarının kesme-açma, değiştirme, hasarlı olanların tespiti ve kontrolü
- Belediye hizmet binası, itfaiye binası, nikah ve konferans salonlarının içi mekan temizliği ile garajın temizliği

- Belediye hizmetlerinde kullanılmak üzere araç kiralama

- Yemekhane hizmetleri

- Kreş hizmetleri

-Belediye Muammer Cider Huzurevinin temizliği ve huzurevinde kalan yaşlıların bakımı

- Şehir park ve bahçelerinin bakım-onarım ve tanzim işi
- Mezarlıkların bakımı, korunması ve temizliğinin yapılması

- Haberleşme santral hizmetleri

- Şehir içi toplu taşıma hizmetleri

-Kanalizasyon şebekesi ve parsel bacalarındaki tıkanıklıkların açılması ve muayene bacalarının temizliği

- Büz, bordür atölyesi işçiliği

3) Aşağıda belirtilen hizmetlerin özelleştirilmesi sonucunda hangi giderlerde (İdari maliyetler - İşçi maliyetleri -Makine bakım-onarım giderleri - Girdi maliyetleri) tasarruf sağlanmaya çalışılmıştır yanlarına belirtiniz.

- Şehir temizliği ve çöp toplama işi

- İtfaiye Müdürlüğünce yürütülen tali esenlik hizmetleri

- Su sayaçlarının okunması

- Su sayaçlarının kesme-açma, değiştirme, hasarlı olanların tespiti ve kontrolü

-Belediye hizmet binası, itfaiye binası, nikah ve konferans salonlarının içi mekan temizliği ile garajın temizliği

- Belediye hizmetlerinde kullanılmak üzere araç kiralama

- Yemekhane hizmetleri

- Kreş hizmetleri

-Belediye Muammer Cider Huzurevinin temizliği ve huzurevinde kalan yaşlıların bakımı

- Şehir park ve bahçelerinin bakım-onarım ve tanzim işi
- Mezarlıkların bakımı, korunması ve temizliğinin yapılması
- Haberleşme santral hizmetleri
- Şehir içi toplu taşıma hizmetleri
- Kanalizasyon şebekesi ve parsel bacalarındaki tıkanıklıkların açılması ve muayene bacalarının temizliği

4) Hizmet özelleştirmesinde aşağıdaki yöntemlerden hangilerini kullanıyorsunuz? Önem sırasına göre numaralandırınız.

- Satış yöntemi
- Yasal kurumsal serbestleşme
- İhale yöntemi -İmtiyaz yöntemi
- Yap-işlet-devret yöntemi
- Kiralama yöntemi
- Kupon sistemi
- Gönüllü kişi ve kuruluşlar
- Kendi kendine hizmet
- İltizam yöntemi
- Fiyatlandırma
- Ortak girişim
- Vergi teşvikleri ve İdari düzenlemeler

5) İhale edilen hizmetlerde hangi usul sıklıkla benimsenmektedir? İşaretleyiniz

- Kapalı teklif usulü -Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü
- Açık teklif usulü -Pazarlık usulü -Yarışma usulü

6) Aşağıdaki hizmetleri **hangi yöntemle** özelleştirdiniz? Yanına belirtiniz. **İhale yöntemi ile özelleştirilenlerin** hangi ihale usulü ile özelleştirildiğini açıklayınız

- Şehir temizliği ve çöp toplama işi
- İtfaiye Müdürlüğüne yürütülen tali esenlik hizmetleri
- Su sayaçlarının okunması
- Su sayaçlarının kesme-açma, değiştirme, hasarlı olanların tespiti ve kontrolü
- Belediye hizmet binası, itfaiye binası, nikah ve konferans salonlarının içi mekan temizliği ile garajın temizliği
- Belediye hizmetlerinde kullanılmak üzere araç kiralama
- Yemekhane hizmetleri
- Kreş hizmetleri
- Belediye Muammer Cider Huzurevinin temizliği ve huzurevinde kalan yaşlıların bakımı

- Şehir park ve bahçelerinin bakım-onarım ve tanzim işi
- Mezarlıkların bakımı, korunması ve temizliğinin yapılması
- Haberleşme santral hizmetleri
- Şehir içi toplu taşıma hizmetleri
- Kanalizasyon şebekesi ve parsel bacalarındaki tıkanıklıkların açılması ve muayene bacalarının temizliği

-Büz, bordür atölyesi işçiliği

7) Bir özelleştirme politikanız var mı? Belirtiniz:

- 8) Özelleştirme sonucu gelir yaratıcı bir etki görüldü mü? Rakam vererek değerlendirebilir misiniz?
- 9) Özelleştirilmesi düşünülen hizmetler var mı? Hangileri?
- 10) Özelleştirilen hizmetlerin denetimi hangi yöntem ile yapılıyor? Geliştirilen herhangi bir denetim yöntemi var mı ?
- 11) İhale usulü ile sunulan hizmetlerin verimliliği, sözleşme sürecinde ölçülüyor mu? Evet ise nasıl?
- 12) Özelleştirilen hizmetlerle ilgili işçi sendikaları ile sorunlar yaşanıyor mu?
-Evet, belirtiniz -Hayır
- 13) İhale usulü ile özelleştirilen hizmetlerde yüklenici firma ile sorunlar yaşanıyor mu?
-Evet,belirtiniz -Hayır
- 14) Belediye aktifinde yer alan taşınır ve taşınmaz mallarını (bina, tesis, taşıtlar , malzeme ve ekipman gibi) özelleştirme sonrası nasıl değerlendirmektedir?
-Kiraya verme -Satış -Bedelsiz kullandırma
- 15) İhale usulü ile özelleştirilen hizmetlerin yüklenici firma tarafından tedarikinde ihalede hangi koşulların varlığı önem taşımaktadır, önem derecesine göre sıralayınız:
-Hizmetin sürekliliğinin garantilenmesi
-Yüklenici firmanın teknik bilgi ve donanım bakımından yeterli düzeyde ve büyüklükte olması
-En düşük fiyatın / en yüksek teklifin verilmesi
-Yüklenici firmanın güven vermesi
-Hizmetin kalite standartlarının yüksek tutulması
-Diğer,belirtiniz:
- 16) Belediyeyi özelleştirme tercihinde bulunmaya zorlayan nedenler nelerdir? Önem sırasına göre sıralayınız
-Maliyetlerde tasarruf
-Hizmetin kalitesini yükseltmek
-Daha esnek bir yönetim organizasyonunu oluşturmak
-Hizmetin sürekliliğini sağlamak
-İşçi sendikası ile ilgili sorunları azaltmak
-Halkın belediye hizmetlerinden memnuniyetini sağlamak
-Diğer,belirtiniz